

Asia: VN/15365/2021

Lausuntopyyntö tutkimusraportista Ulosottovelka, sosiaaliturva ja työn tarjonta (ulosottokaaren muutostarpeet)

Lausunnonantajan lausunto

Reformivaihtoehto 1: Suojaosuuden nosto takuueläkkeen tasolle

- **Miten arvioitte suojaosuuden nostamista takuueläkkeen tasolle keinona parantaa pienituloisten ulosottovelallisten asemaa?**
- **Millaisia kustannuksia uudistuksen toteuttamisesta aiheutuisi?**
- **Millaisia vaikutuksia uudistuksella olisi luottomarkkinoihin? Miten uudistus vaikuttaisi luotonsaantiin ja sen ehtoihin? Millaisiin asiakasryhmiin vaikutukset kohdistuisivat?**
- **Mahdolliset muut kommentit reformivaihtoehdosta 1?**

Oikeusrekisterikeskus lausuu tietojärjestelmiin kohdistuvien muutosten osalta.

Uudistuksen toteuttamisesta aiheutuu suunnittelu- ja testaustyötä sekä käyttöönoton valmistelu- ja toteutustyötä. Uudistuksen toteuttaminen ei aiheuttane varsinaista ohjelmamuutosta ulosoton tietojärjestelmään. Muutos saataneen toteutettua muuttamalla Uljaksen käyttöliittymän kautta järjestelmän sisäisiä ohjauskoodeja sekä viemällä läpi prosessi, jota nykyisinkin käytetään suojaosuuden muuttuessa. Prosessin läpiviemisestä aiheutuu erillistä työtä ORK:lle, sovellustoimittajalle ja käyttöpalvelutoimittajalle, koska maksukiellot joudutaan lähettämään vastaanottajille uudestaan. Samassa yhteydessä maksukiellonsaajille lähetetään myös erillinen tiedote asiasta. Jotta muutokset saadaan astumaan voimaan Uljaksessa, tarvitaan eräajojärjestelyitä. Ennen muutoksen toteutusta tuotannossa, se testataan testiympäristössä. Sisäisten ohjauskoodien päivittämisen vaikutukset huomioitava ja testattava myös ulosoton sähköisessä asiointissa olevassa maksukieltolaskurissa. Karkea kustannusarvio: 10 000 – 15 000 euroa.

Reformivaihtoehto 2: Suojaosuuden korotus alimmassa pykälässä (takuusuojaosuus)

- **Miten arvioitte esitettyä ulosmittauksen alarajan korottamista keinona parantaa pienituloisten ulosottovelallisten asemaa?**
- **Millaisia kustannuksia uudistuksen toteuttamisesta aiheutuisi?**
- **Millaisia vaikutuksia uudistuksella olisi luottomarkkinoihin? Miten uudistus vaikuttaisi luotonsaantiin ja sen ehtoihin? Millaisiin asiakasryhmiin vaikutukset kohdistuisivat?**
- **Mahdolliset muut kommentit reformivaihtoehdosta 2?**

Oikeusrekisterikeskus lausuu tietojärjestelmiin kohdistuvien muutosten osalta.

Uudistuksen toteuttamisesta aiheutuu suunnittelu-, määrittely-, toteutus- ja testaustyötä sekä käyttöönoton valmistelu- ja toteutustyötä. Uudistuksen toteuttaminen aiheuttaa ohjelmamuutoksen ulosoton tietojärjestelmään. Nykyisiin asiakirjoihin tulee muutoksia. Tarvitaan myös uusi sisäinen ohjauskoodi ja järjestelmään käsittelysäännöt sitä varten. Erillistä työtä aiheutuu ORK:lle, sovellustoimittajalle ja käyttöpalvelutoimittajalle nykyisin käytössä olevan suojaosuuden muutosprosessin läpiviemisestä, koska maksukiellot joudutaan lähettämään vastaanottajille uudestaan. Samassa yhteydessä maksukiellonsaajille lähetetään erillinen tiedote asiasta. Jotta muutokset saadaan astumaan voimaan Uljaksessa, tarvitaan eräajojärjestelyitä. Ennen muutoksen toteutusta tuotannossa, se testataan testiympäristössä. Muutosten vaikutukset on huomioitava ja testattava myös ulosoton sähköisessä asiointissa olevassa maksukieltolaskurissa. Karkea kustannusarvio: 15 000 – 20 000 euroa.

Reformivaihtoehto 3: Automaattisten vapaakuukausien lisääminen

- **Miten arvioitte automaattisten vapaakuukausien lisäämistä keinona parantaa pienituloisten ulosottovelallisten asemaa?**
- **Millaisia kustannuksia uudistuksen toteuttamisesta aiheutuisi?**
- **Millaisia vaikutuksia uudistuksella olisi luottomarkkinoihin? Miten uudistus vaikuttaisi luotonsaantiin ja sen ehtoihin? Millaisiin asiakasryhmiin vaikutukset kohdistuisivat?**
- **Mahdolliset muut kommentit reformivaihtoehdosta 3?**

Oikeusrekisterikeskus lausuu tietojärjestelmiin kohdistuvien muutosten osalta.

Uudistuksen toteuttamisesta aiheutuu suunnittelu-, määrittely-, toteutus- ja testaustyötä sekä käyttöönoton valmistelu- ja toteutustyötä. Uudistuksen toteuttaminen aiheuttaa ohjelmamuutoksia ulosoton tietojärjestelmään. Nykyisin käytössä olevaan vapaakuukausiehdotuksien generointiajioon tarvitaan uusien sääntöjen mukaiset käsittelysäännöt. Lisäksi muutoksella saattaa olla vaikutuksia järjestelmän sisäisiin ohjauskoodeihin, käyttöliittymään ja järjestelmässä oleviin tarkistuksiin. Muutos vaatii huolellisen testauksen. Muutoksen vaikutukset on huomioitava myös palkan ulosmittauksen sijaan tehtävän maksusuunnitelman toiminnallisuudessa sekä ulosoton sähköisessä

asioinnissa. Käyttöönnoton kustannuksiin vaikuttaa mm. se, koska laki tulee voimaan, onko siirtymäaikaa ja miten huomioidaan jo myönnettyt vapaakuukaudet uuden lain voimaantullessa. Karkea kustannusarvio: 20 000 – 30 000 euroa.

Reformivaihtoehto 4b: Progressiivinen ulosmittaustaulukko

Tutkimusraportissa lupaavimpana keinona pienituloisten aseman parantamiseksi pidetään reformivaihtoehtoa 4b eli nykyistä progressiivisempaa ulosmittaustaulukkoa. Ulosmittaus aloitettaisiin tuloista, jotka ylittävät takuueläkkeen tason, ja ulosmittauksen laskentaperusteet uudistettaisiin siten, ettei ulosmitattavan määrän laskenta perustuisi nykyiseen tapaan suojaosuuden käsitteeseen. Ulosmittauksen määrää pienennettäisiin pienituloisilla ja kasvatettaisiin suurituloisilla.

- Mitä hyviä puolia uudistuksella olisi näkemyksenne mukaan nykyiseen järjestelmään verrattuna?
- Mitä huonoja puolia uudistuksella olisi näkemyksenne mukaan nykyiseen järjestelmään verrattuna?
- Millaisia kustannuksia uudistuksen toteuttamisesta aiheutuisi?
- Millaisia vaikutuksia uudistuksella olisi luottomarkkinoihin? Miten uudistus vaikuttaisi luotonsaantiin ja sen ehtoihin? Millaisiin asiakasryhmiin vaikutukset kohdistuisivat?
- Pidätekö kannatettavana sitä, että ulosmittauksen laskentasäännöt uudistetaan esitetyllä tavalla kokonaisuudessaan?
- Tulisiko uudistuksessa säilyttää mahdollisuus vapaakuukausiin ja ulosmittauksen määrän rajoittamiseen? Jos tulisi säilyttää, tulisiko sanottuja mahdollisuuksia rajata nykyisestä?
- Mahdolliset muut kommentit reformivaihtoehdosta 4b?

Oikeusrekisterikeskus lausuu tietojärjestelmiin kohdistuvien muutosten osalta.

Uudistuksen toteuttamisesta aiheutuu suunnittelu-, määrittely-, toteutus- ja testaustyötä sekä käyttöönnoton valmistelu- ja toteutustyötä. Uudistuksen toteuttaminen aiheuttaa ohjelmamuutoksia ulosoton tietojärjestelmään sekä sähköiseen asiointiin. Maksu kieltolaskurin toiminnallisuus täytyy muuttaa kokonaan. Asiakirjoihin tulee muutoksia. Huomioitava myös muutoksen vaikutukset palkan ulosmittauksen sijaan tehtävän maksusuunnitelman toiminnallisuuteen. Lisätyötä aiheutuu ORK:lle, sovellustoimittajalle ja käyttöpalvelutoimittajalle maksu kieltolaskurin uudelleen lähettämisestä sekä erillisen tiedotteen lähettämisestä maksu kieltolaskurille. Tarvittaneen myös uusia sisäisiä ohjauskoodeja ja niihin liittyvän toiminnallisuuden toteuttaminen. Linkitys vapaakuukausiehdotusten generointiajoon tarkistettava. Muutos vaatii huolellisen testauksen. Karkea kustannusarvio: 20 000 – 35 000 euroa.

Reformivaihtoehto 6: Velkajärjestelyyn ohjaamisen lisääminen

Tutkimusraportin mukaan velkajärjestelyä tulisi arvioida ulosottojärjestelmän kehittämisen rinnalla, sillä

keskeinen keino työllistymisen kannustimien parantamiseksi on velkojen anteeksi antaminen esimerkiksi velkajärjestelyn kautta.

- Miten velkajärjestelyn piiriin saataisiin paremmin hakeutumaan ne velalliset, joilla voisi olla mahdollisuus päästä velkajärjestelyyn?
- Millaisia kustannuksia uudistuksen toteuttamisesta aiheutuisi?
- Millaisia vaikutuksia uudistuksella olisi luottomarkkinoihin? Miten uudistus vaikuttaisi luotonsaantiin ja sen ehtoihin? Millaisiin asiakasryhmiin vaikutukset kohdistuisivat?
- Mahdolliset muut kommentit reformivaihtoehdosta 6?

Oikeusrekisterikeskus lausuu tietojärjestelmiin kohdistuvien muutosten osalta.

Rakentamalla ulosoton ja talous- ja velkaneuvonnan järjestelmien välille integraatio, mikä helpottaisi asiakkaan niin halutessaan siirtymistä myös TVN:n asiakkaaksi. TVN-järjestelmä on rakennettu esim. velkajärjestelyprosessia varten. Karkea kustannusarvio asiakkaan siirtämisen integraation tekemiselle TVN-järjestelmään kustantaa noin 100 000€.

Muut keinot pienituloisten ulosottovelallisten aseman parantamiseksi

- Onko pienituloisten ulosottovelallisten aseman parantamiseksi olemassa muita keinoja, joita tulisi harkita tutkimuksessa esitettyjen reformivaihtoehtojen sijaan tai niiden lisäksi? Mitkä ovat esittämämme vaihtoehdon hyvät ja huonot puolet suhteessa tutkimuksessa arvioituihin reformivaihtoehtoihin?

-

Muut tutkimusraporttia koskevat huomiot

-

Kivinen Jussi
Oikeusrekisterikeskus

Ala-Fossi Timo
Oikeusrekisterikeskus - Tietojärjestelmäpalvelut/Asiakkuudet 1